

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 15 stycznia 2020 r. znak:390000/CW/00589572 Z. S. Oddział w S. odmówił B. S. prawa do zasiłku chorobowego za okres od 29 listopada 2019 r. do 15 stycznia 2020 r. na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa. Przeszkodą dla uwzględnienia wniosku o wypłatę zasiłku chorobowego zdaniem organu rentowego było wznowienie przez odwołującą się zawieszony działalności gospodarczej.

W dniu 4 lutego 2020 r. B. S. wniosła odwołanie od powyższej decyzji. W uzasadnieniu podała, że w dniu 31 lipca 2019 r. zawiesiła działalność gospodarczą z uwagi na zły stan swojego zdrowia. Następnie działalność ta została formalnie wznowiona w dniu 4 listopada 2019 r. i faktycznie prowadzona przez jej córkę, P. C., której udzieliła stosownego pełnomocnictwa. Odwołująca się wskazała, że zatrudniła dwóch pracowników, którzy zajmowali się sprzedażą i zamawianiem towarów, księgowość prowadziło biuro rachunkowe. Poinformowała, że samodzielnie nie świadczyła pracy, gdyż okoliczność przyjmowania przez nią bardzo silnych leków wyłączała taką możliwość. W ocenie odwołującej się samo wznowienie działalności gospodarczej w trakcie choroby nie równa się podjęciu wykonywania obowiązków związanych z wykonywaniem pracy zarobkowej, a pojęcie „pracy zarobkowej” nie jest tożsame z prowadzeniem działalności gospodarczej.

W odpowiedzi na odwołanie Z. S. Oddział w S. wniósł o jego oddalenie w całości wskazując, że powódka została wyrejestrowana z ubezpieczenia chorobowego w dniu 31 lipca 2019 r., pobierała świadczenie z ubezpieczenia chorobowego po ustaniu tytułu do podlegania ubezpieczeniom i w okresie tym rozpoczęła prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej od dnia 4 listopada 2019 r., stąd też zdaniem organu zachodzi brak możliwości wypłaty zasiłku.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

B. S. od dnia 21 listopada 2013 r. prowadzi działalność gospodarczą w zakresie sprzedaży detalicznej pod firmą PHU (...).

Od 12 lipca 2019 r. w związku z chorobą nieprzerwanie przebywała na zwolnieniu lekarskim. Okres zasiłkowy upłynął z dniem 9 stycznia 2020 r. (182 dni).

W okresie od dnia 31 lipca 2019 r. do 4 listopada 2019 r. działalność gospodarcza B. S. pozostawała zawieszona. W związku z zawieszeniem działalności w dniu 31 lipca 2019 r. B. S. została wyrejestrowana z ubezpieczenia chorobowego.

B. S. ustanowiła pełnomocnika w osobie córki - P. C. do prowadzenia w jej imieniu działalności gospodarczej. W celu zabezpieczenia źródła przychodu po wznowieniu działalności w dniu 4 listopada 2019 r., B. S. zatrudniła pracowników, którzy obsługiwali klientów i zamawiali materiały do sprzedaży. Sprawy księgowe powierzone zostały zaś biurowi rachunkowemu.

Niesporne, a nadto dokumenty zawarte w aktach zasiłkowych Z.: zaświadczenia lekarskie, upoważnienie, zaświadczenie płatnika składek

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie nie zasługiwało na uwzględnienie.

Sąd ustalając stan faktyczny sprawy oparł się na dokumentach zgromadzonych w aktach sprawy, bowiem brak było podstaw do kwestionowania ich prawdziwości oraz rzetelności.

Zgodnie z art. 7 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa zasiłek chorobowy przysługuje również osobie, która stała się niezdolna do pracy po ustaniu

tytułu ubezpieczenia chorobowego, jeżeli niezdolność do pracy trwała bez przerwy co najmniej 30 dni i powstała nie później niż w ciągu 14 dni od ustania tytułu ubezpieczenia chorobowego lub nie później niż w ciągu 3 miesięcy od ustania tytułu ubezpieczenia chorobowego - w razie choroby zakaźnej, której okres wylegania jest dłuższy niż 14 dni, lub innej choroby, której objawy chorobowe ujawniają się po okresie dłuższym niż 14 dni od początku choroby. Elementami konstrukcyjnymi powstania prawa do zasiłku chorobowego po ustaniu ubezpieczenia chorobowego w świetle art. 7 ustawy zasiłkowej są: czas trwania niezdolności do pracy oraz czas powstania tej niezdolności do pracy.

Zgodnie z treścią art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (jednolity tekst – Dz. U. z 2019 roku, poz. 645 ze zm.) zasiłek chorobowy z tytułu niezdolności do pracy powstałej w czasie trwania ubezpieczenia chorobowego, jak i z tytułu niezdolności do pracy powstałej po ustaniu tytułu ubezpieczenia nie przysługuje za okres po ustaniu tytułu ubezpieczenia chorobowego, jeżeli osoba niezdolna do pracy kontynuuje działalność zarobkową lub podjęła działalność zarobkową stanowiącą tytuł do objęcia obowiązkowo lub dobrowolnie ubezpieczeniem chorobowym albo zapewniającą prawo do świadczeń za okres niezdolności do pracy z powodu choroby.

Przedmiotowy spór dotyczył prawa do zasiłku chorobowego za okres od dnia 29 listopada 2019 r. do dnia 15 stycznia 2020 r. Istota sporu sprowadzała się do rozstrzygnięcia zagadnienia, czy odwołująca się w okresie niezdolności do pracy po ustaniu tytułu ubezpieczenia chorobowego prowadziła działalność zarobkową w rozumieniu art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa i w związku z tym utraciła prawo do zasiłku chorobowego za ten okres.

Przepis art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy posługuje się przesłanką „kontynuacji działalności zarobkowej” lub „podjęcia działalności zarobkowej”. Ustawa przy tym nie definiuje pojęcia działalności zarobkowej. Również ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych terminu tego nie wyjaśnia. W doktrynie czyniąc próby zdefiniowania tego pojęcia, wskazuje się, że znaczenie tego pojęcia na gruncie art. 13 komentowanej ustawy powinno być rozumiane szeroko. Oznacza to, że w sensie rodzajowym wchodzi tu w grę każda praca (działalność) zarobkowa, mogąca stanowić źródło dochodów (H. Pławucka, glosa do uchwały SN z dnia 30 sierpnia 2001 r., III CZP 11/200, OSP 2002, z. 12, poz. 599).

Powódka nieprawidłowo w treści odwołania wskazywała, że art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy posługuje się terminem „praca zarobkowa”. W istocie jest to pojęcie, do którego odwołuje się art. 17 ustawy przewidujący utratę prawa do zasiłku chorobowego za cały okres zwolnienia, w razie wykonywania pracy zarobkowej lub niezgodnego z przeznaczeniem wykorzystania zwolnienia lekarskiego. Również powołany przez powódkę wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 kwietnia 2012 r., sygn. II UK 186/11 odnosi się do rozumienia treści art. 17. To nie na tym jednak przepisie, lecz na treści art. 13 ustawy oparte zostało rozstrzygnięcie zaskarżonej decyzji organu rentowego.

Wyjaśniając różnicę między tymi dwoma regulacjami należy wskazać, że przepis art. 17 ustawy utratę prawa do zasiłku chorobowego odnosi do okresu zwolnienia wynikającego z orzeczenia lekarskiego o zwolnieniu od pracy i reguluje kwestię utraty tego prawa (już po jego powstaniu), art. 13 ustawy dotyczy zaś okoliczności powodujących brak prawa do zasiłku chorobowego w okresie po ustaniu tytułu ubezpieczenia (w tym wypadku prawo to w ogóle nie powstaje), a więc nie odnosi się do okresów poszczególnych zwolnień, tak jak art. 17.

Porównanie przepisu art. 13 ust. 1 pkt 2 z art. 17 ust. 1 powołanej ustawy prowadzi do wniosku, iż zakres przedmiotowy terminu „działalności zarobkowej” jest szerszy od pojęcia „praca zarobkowa” i obejmuje różne formy prowadzenia działalności, w ramach której ubezpieczony uzyskuje dochód. Innymi słowy, działalność zarobkowa to działalność stanowiąca źródło dochodu z tytułu własnej pracy, niezależnie od podstawy jej wykonywania. Nie jest przy tym nawet konieczne faktyczne osiągnięcie zysku przez osobę prowadzącą działalność gospodarczą. Zarobkowy charakter działalności gospodarczej oznacza bowiem, iż celem podjęcia takiej działalności jest osiągnięcie zysku.

Zasadne jest stanowisko odwołującej się, że samo formalne wznowienie działalności gospodarczej w trakcie choroby nie równa się podjęciu obowiązków związanych z wykonywaniem pracy zarobkowej. W istocie formalne wznowienie działalności gospodarczej nie przesądza jeszcze o faktycznym jej prowadzeniu, jednakże wpis taki prowadzi do domniemania prawnego, według którego osoba, która podjęła zawieszoną działalność gospodarczą, jest traktowana

jako prowadząca taką działalność, w związku z czym powstaje obowiązek zapłaty składek na ubezpieczenie społeczne (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2011 r., III UK 43/11, Lex nr 1365701). O prowadzeniu działalności gospodarczej, powodującej powstanie tytułu do ubezpieczenia społecznego, decyduje zatem faktyczne jej prowadzenie. Kwestie związane z formalnym zarejestrowaniem, wyrejestrowaniem nie przesądzają natomiast same w sobie o podleganiu obowiązkowi ubezpieczenia społecznego. Domniemanie płynące z podjęcia zawieszonyj działalności gospodarczej może zostać obalone, lecz ciężar w tym zakresie spoczywa na tym kto wywodzi z tego skutki prawne, zgodnie z art. 6 k.c. - a zatem na stronie powodowej.

W niniejszej sprawie powódka w ogóle nie zaprzeczała jednak, że w istocie prowadziła działalność gospodarczą – sama wskazywała w odwołaniu, że w celu zabezpieczenia źródła przychodu po wznowieniu działalności zatrudniła pracowników, którzy obsługiwali klientów i zamawiali materiały. Nadto ustanowiła pełnomocnika, który nadzorował całokształt działalności jej firmy i był upoważniony do prowadzenia działalności w jej imieniu, sprawy księgowe powierzone zostały zaś biuru rachunkowemu. Okoliczności te bezspornie świadczą o tym, że powódka podejmowała działania w celu osiągnięcia przychodu, tj. podjęła działalność zarobkową. Fakt, iż samodzielnie nie wykonywała czynności związanych ze sprzedażą nie oznacza, że działalność zarobkowa nie była przez nią prowadzona. Osobiste wykonywanie działalności gospodarczej nie jest bowiem cechą przesądzającą o tym, czy dana działalność jest prowadzona, czy też nie.

Należy zwrócić uwagę, że zasiłek chorobowy pełni funkcję substytutu zarobku, ma zabezpieczyć środki niezbędne do utrzymania jego beneficjenta w okresie trwania choroby. Prawo do zasiłku chorobowego po ustaniu tytułu ubezpieczenia jest wyjątkiem od ogólnej zasady przysługiwania prawa do zasiłku chorobowego w czasie trwania ubezpieczenia chorobowego. Odwołanie się do funkcji i celu prawa do zasiłku chorobowego, udzielanego po przekroczeniu okresu objętego składką, pozwala na stwierdzenie, że w kontekście ogólnych zasad nabywania prawa do zasiłku chorobowego, jest on świadczeniem wyjątkowym, przysługującym tylko osobom nie podlegającym ubezpieczeniu, i to z tytułu zdarzeń nie objętych ryzykiem ubezpieczenia chorobowego.

Wypłata zasiłku chorobowego za czas, w którym dana osoba przedsięwzięła czynności prowadzące do uzyskania zarobku, a tym bardziej dochody z działalności gospodarczej faktycznie osiągała byłaby zatem sprzeczna z ratio legis omawianej regulacji, która sprowadza się do dostarczenia środków utrzymania byłemu ubezpieczonemu, który z powodu ustania pracy zarobkowej traci dotychczasowe dochody, a któremu choroba przeszkodziła w znalezieniu i podjęciu nowej pracy zarobkowej, a tym samym nowego źródła dochodów (H. Pławucka, glosa do uchwały SN z dnia 30 sierpnia 2001 r., III ZP 11/2001, OSP 2002, z. 12, poz. 599).

Skoro powódka mimo niezdolności do pracy posiadała źródło zarobkowania, jakim była prowadzona przez nią działalność gospodarcza, to nawet zważywszy, że czynności faktyczne związane z jej prowadzeniem wykonywały osoby trzecie, to i tak zasiłek chorobowy w jej przypadku nie spełniałby swej funkcji jako przewidziany jedynie dla osób, które całkowicie utraciły jakąkolwiek możliwość osiągnięcia środków niezbędnych do swego utrzymania.

Przesądziwszy kwestię podjęcia przez powódkę działalności zarobkowej ustalić należało czy działalność ta stanowiła tytuł do objęcia jej obowiązkowym lub dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym albo zapewniała prawo do świadczeń za okres niezdolności do pracy z powodu choroby.

W myśl art. 3 ust. 1 ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa przez pojęcie tytułu ubezpieczenia chorobowego należy rozumieć zatrudnienie lub inną działalność, których podjęcie rodzi obowiązek ubezpieczenia chorobowego lub uprawnienie do objęcia tym ubezpieczeniem na zasadach dobrowolności w rozumieniu przepisów ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Tytułem ubezpieczenia chorobowego jest więc prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej, zatrudnienie, służba lub inna praca zarobkowa, z których uzyskuje się dochód, także jest wykonywanie czynności w ramach umowy zlecenia. Nawiązanie takiego stosunku daje podstawę do objęcia dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym. Zgodnie bowiem z art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu podlegają na swój wniosek osoby objęte obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi,

wymienione w art. 6 ust. 1 pkt 2, 4, 5, 7b, 8 i 10 - w tym wskazane w pkt 5 osoby prowadzące pozarolniczą działalność. Zgodnie zaś z art. 8 ust. 6 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych za osobę prowadzącą pozarolniczą działalność uważa się osobę prowadzącą pozarolniczą działalność gospodarczą na podstawie przepisów ustawy z dnia 6 marca 2018 r. - Prawo przedsiębiorców lub innych przepisów szczególnych, z wyjątkiem ust. 6a.

Z treści art. 13 powołanej ustawy o o systemie ubezpieczeń społecznych wynika zaś, że obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu podlegają osoby fizyczne prowadzące pozarolniczą działalność - od dnia rozpoczęcia wykonywania działalności do dnia zaprzestania wykonywania tej działalności, z wyłączeniem okresu, na który wykonywanie działalności zostało zawieszona na podstawie art. 36aa oraz przepisów ustawy z dnia 6 marca 2018 r. - Prawo przedsiębiorców.

Zawieszenie działalności gospodarczej wyłącza zatem obowiązek ubezpieczenia emerytalno-rentowego z tego tytułu, a w okresie zawieszenia nie można również przystąpić dobrowolnie do ubezpieczenia chorobowego. Po wznowieniu działalności gospodarczej ubezpieczony podlega obowiązkowemu ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu, a co za tym idzie w myśl art. 11 ust. 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych na swój wniosek może zostać objęty także dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym.

Odwołująca się z uwagi na wykonywanie przez nią pozarolniczej działalności gospodarczej posiadała zatem tytuł do objęcia jej dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym. Powoduje to, iż zgodnie art. 13 ust. 1 pkt 2 o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa zasiłek chorobowy za okres po ustaniu tytułu ubezpieczenia chorobowego a od wznowienia działalności gospodarczej jej nie przysługuje.

W konsekwencji sąd oddalił odwołanie w oparciu o treść art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. jako nieuzasadnione.

Orzeczenie o kosztach opiera się na treści art. 98 § 1 i 3 k.p.c., zgodnie z którym strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu), do których zalicza się m.in. wynagrodzenie zawodowego pełnomocnika. Zasądzona na rzecz organu rentowego kwota odpowiada stawce przewidzianej w § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U z 2018 r. ze zm.) w brzmieniu obowiązującym w dacie wniesienia odwołania.

ZARZĄDZENIE

1. (...)

2. (...)

3. (...)

(...)